

เทศน์เช้า วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๘

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้วันพระ วันพระ วันโกน หาบุญกุศลใส่หัวใจของตน แต่เป็นพระๆ วันพระ วันโกนเขาถือเนสัชชิกเลย ไม่นอน มันเป็นวันเร่งภาวนา เพราะวันปกติเราก็ภาวนาอยู่แล้ว พระป่าๆ หน้าทีของพระป่าคือการประพฤติปฏิบัติ คือนักบวชจะรบกับกิเลสตัดทอนความทะยานอยากของตน ต้องหากิเลสของตนให้เจอ ถ้าหากิเลสของตนให้เจอนั้นจะเป็นงานที่ประเสริฐมาก แต่ถ้าหากิเลสของเราไม่เจอ มันให้กิเลสจุกจุกไป

การปฏิบัติๆ ปฏิบัติบูชากิเลส กับบูชาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ที่บุญบารมีของคน ถ้าบุญบารมีของคน เห็นใหม่ จะตรากตรำขนาดไหน จะทุกข์ยากขนาดไหน ในมหายานนะ เฒ่าโง่ย้ายภูเขาไป ทั้งชีวิตเขา เขาตอกด้วยสิ่วด้วยค้อนของเขา นั่นนะเขาปฏิบัติธรรมของเขา

ไฉนของเราเหมือนกัน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่านตั้งแต่ต้นมา เข้าป่าเข้าเขาไป เข้าป่าเข้าเขาไป ถ้ามันทุกข์มันยากขึ้นมากก็มาหาเจ้าคุณอุบาลีฯ ใ้มาปรึกษาธรรมะไป ปรึกษาธรรมะในภาคปริยัติไป ไฉน ปริยัติ ปฏิบัติไป

ไฉน ภาคทฤษฎี ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ธรรมวินัยเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วไป วางธรรมและวินัยนี้ไว้ วางธรรมวินัยนี้ไว้ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันจะเคารพธรรมวินัยนี้มาก

หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดถึงว่า หลวงปู่มั่นเป็นพระอะไร หลวงปู่มั่นเป็นพระอรหันต์ แต่ท่านไม่เคยพูดเคยไม้ เคยโ้เคยอวดใดๆ ทั้งสิ้น แต่ท่านแสดงธรรมๆ ใครฟังแล้วมันสะเทือนกิเลสๆ ไป

หลวงตาพระมหาบัวท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น ท่านเป็นผู้อุปัฏฐากแท้ๆ ใ้ อุปัฏฐากแท้ๆ ชราคร่ำคร่าขึ้นมาแล้วอาหารก็ฉันไม่ได้ พอฉันไม่ได้ขึ้นมา น้ำมะพร้าวอ่อนให้อยู่ภายในเพล

ท่านบอก ไม่ได้ๆ ใจดำๆ มันมองอยู่ มันมองอยู่ เห็นไหม เพื่อขวัญ เพื่อกำลังใจของเขา ท่านเสียสละของท่าน ของเล็กๆ น้อยๆ ท่านไม่ก้าวล่วงเลย

หลวงตาพระมหาบัวท่านชื่นชมของท่านไง เก็บเล็กผสมน้อย ท่านไม่เคยก้าวล่วงวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยถ้าความสุคติอีกเรื่องหนึ่ง มันสุคติๆ สุคติยศตอนมันชราคร่ำคร่า พอชราคร่ำคร่าขึ้นมาแล้ววินัยยกเว้น พระชราคร่ำคร่า พระป่วย ยกเว้นยกเว้นเพราะอะไร เพราะมันสุคติ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ถ้ามันทำไม่ได้แล้วเราจะไปฝันทำๆ ใจนั้นมันก็เป็นสุคติโต่ง แต่ถ้ามันทำได้ๆ ทำไม่มันไม่ทำ ถ้ามันไม่ทำ

ไม่อยากพูดนะว่า เขี่ยบหัวพระพุทธรูปแล้วแสดงธรรม

หลวงตาเป็นคนยืนยันเอง เขี่ยบหัวพระพุทธรูป คือธรรมและวินัยนั้น ข้อวัตรปฏิบัตินั้น เขี่ยบอย่าทำลาย แสดงธรรมนะ แสดงธรรม แล้วธรรมมันอยู่ในไหนละ

วันพระ วันโกน วันพระ วันโกน ญาติโยมเขายังแสวงหาบุญกุศลใส่หัวใจของเขา ถ้าเป็นนักบวช นักบวชเป็นพระ เป็นนักรบๆ ใจ แล้วยังวัดป่าเสียด้วยนะ ต้องขึ้นว่าวัดป่า แล้ววัดบ้านละ เขาปฏิบัติไม่ได้ของเขาใช่ไหม

มันเป็นการยืนยัน มันเป็นกติกาไง

หลวงตาพระมหาบัวท่านมาสร้าง วัดที่ป่าชุม วัดป่าภูริทัตตปฏิปทาราม มันเป็นปฏิปทาของหลวงปู่มั่น ภูริทัตตะ นั่นนะเป็นฉายาของหลวงปู่มั่น ท่านสร้างไว้เป็นขวัญเป็นกำลังใจ แล้วถ้าเราทำของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเราให้มันเป็นจริงๆ ขึ้นมา ใจนั้นเป็นกรอบกติกา

นี่ก็เหมือนกัน ภาคทฤษฎี ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาๆ ถ้าเคารพบูชา นี่ไง ถ้าเราเป็นฆราวาส วันพระ วันโกน เรามีศีลมีธรรมของเรา ศีล ๕ ปาณาติปาตาฯ ไม่ทำร้ายใคร ไม่ล่วงเกินใคร ไม่ทำลายใครทั้งสิ้น อทินนาทานฯ ไม่หยิบฉวยของใครทั้งสิ้น กาเมสุมิฉฉาฯ เราไม่ก้าวล่วงคู่ครองของใครทั้งสิ้น เราไม่โกหกมดเท็จกัน พุดโกหกมดเท็จ พุดปด แล้วสุราเมรัยฯ สิ่งมีเมาทั้งหลายทั้งปวง

ไฉนเวลาประพฤติปฏิบัติธรรมมาๆ เมาในกิเลสค้นหาความทะยานอยากไป หลงตัวเอง ก็ไม่รู้ หลงไหลไปแล้วยังชวนคนอื่นให้หลงไหลตามไปอีก ความโลภ โลภก็อยากดัง อยากใหญ่ อยากมีชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณ มันอยากไปทำไมมันนะ

ต้นเหตุมันผิด ทำไม่ได้ก็โกรธ เขาไม่เชื่อฟังตนก็โกรธ เขาไม่พอใจตนก็โกรธ แล้วโกรธ สิ่งนั้นมันเป็นอะไรล่ะ มันรากฐานนะ ไฉนสิ่งที่เราทำๆ กันอยู่มันพยับแดด มันจรมมา

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ชาติปี ทุกๆ ชาติการเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง นั้นมันต้นเหตุ ไฉนอารมณ์ความรู้สึกมันจรมมา มันจรมมาด้วยจิตด้วยนิสัย ด้วยสันดานของคน สันดานสร้างสมมาสิ่งใดมันก็เป็นสันดานอย่างนั้น

ถ้าวันพระ วันโกน ให้มันเตือนสติใจ มันถึงมีสติ เห็นใหม่

พระเรา ๑๕ วันลงอุโบสถ เวลาพระศรีอริยเมตไตรย ๘๐,๐๐๐ ปี เวลาอุโบสถที่ ๑๕ ปีลงอุโบสถที่หนึ่ง เพราะอะไร เพราะถึงเวลาแล้วคนมีสติมีปัญญามันยังคิดได้ ปัจจุบันนี้ ๑๕ วันนะ เกิน ๑๕ วันไม่ได้ แล้วเกิน ๑๕ วันไปแล้วมันจะไหลไปตามอารมณ์แล้วแหละ มันจรมมา

อารมณ์ความรู้สึก อู๊ย! ยิ่งใหญ่นะ เวลาพายุอารมณ์มานี้ ไฉน! คิดอะไรได้เพริศแพรว เติลิตเปิดเปิง แล้วถ้าใครไม่เชื่อ เหยียบย่ำทำลายเลย โกรธแค้น

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ใครจะดีจะชั่วเรื่องของเขา เราต้องหาสัจจะหาความจริงในใจของตน

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาไป วัดไปวา ไปวัดไป วา ข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติวัดใจของตน วัดหัวใจของตน กฎกติกาทนไม่ได้หรือ ทำไม่ได้ หรือ แล้วเอ็งจะทำอะไร ไม่มีกฎไม่มีกติกาอะไร แล้วเอ็งจะไปไหน

แล้วกฎกติกานี้มันคืออะไร คือศาสดา แล้วก็ข้ามหัวกันไป ข้ามไปข้ามมา ข้ามมาข้ามไป พระปฏิบัติเนะ ลูกศิษย์หลวงปู่มั่น แต่ล้มล้างมันทุกอย่าง ถ้ามันทำจริงทำจัง มันปล่อยปละ ละเลย มันจะเป็นจิตเป็นนิสัย พอจิตนิสัยแล้วมันก็เสียหายกันไปหมดนะ ทำไม่องค์นั้นทำได้ ทำไม่องค์นี้ทำได้

อ้าว! ทำได้เพราะเขาเหยียบหัวพระพุทธเจ้าไง เขาเหยียบด้วยเท้าเขา เขาไม่รู้จัก ใ้เราเหยียบหนาม เหยียบอะไรมันยังเจ็บแสบเลย เหยียบหนามขึ้นมาก็เดินไม่ได้แล้ว ใ้มันเหยียบเต็มเท้าเลย ลูกศิษย์หลวงปู่มันนะ เป็นพระปฏิบัติอีกต่างหาก

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังมันต้องมีสติปัญญา ใ้มันแค่ช้อกติกากฎนะ ทฤษฎี

ปริยัติ เวลาปริยัติ ศึกษาเล่าเรียนมาแล้ว ปริยัติมันธรรมะในกระดาษ ดูถูกเหยียดหยามเขาไปทั้งนั้นนะ แล้วปฏิบัติละ ถ้าปฏิบัติมันล้มเหลว มันถึงมีปริยัติ ปฏิบัติไง วิปัสสนาธุระ คั่นถุระ ถ้าเป็นมันจะมีผู้ปกครอง มีผู้ตัดสิน แต่ที่วิปัสสนาธุระ แบบว่าศาสนา มันร่วงโรยไป มันก็มีแค่คั่นถุระปกครองอยู่ ปกครองขึ้นมา วิปัสสนาธุระกึ่งไง

มี มีพระคิดว่าตัวเองสิ้นกิเลส แล้วฝ่ายปกครองเขาตั้งมหา ๙ ประโยค ๔ องค์ตรวจสอบแล้วตรวจสอบอีก

หลวงปู่มันลงมาจากเชียงใหม่ พาไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันชี้หน้าเลยนะ “มิ่งนะติดสมาธิ”

ไม่กล้าเถียงสักคำ

เถียงมาสิ สมาธิเป็นอย่างไร จิตสงบ สงบอย่างไร

ปัญญาอบรมสมาธิ ใ้ไฮ! พอเราใช้สติปัญญาแล้วมันชนลูกชนพอง นั่นนะสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิสูงสุดปัญญาทำให้หยุดคิดเท่านั้นเอง ปัญญาไม่เห็นกิเลสเลย ปัญญาไม่รู้จักรอยสัจด้วย ปัญญาไม่เคยวิปัสสนาทำอะไรเลย เพราะมันภาวนาไม่เป็น

ถ้ามันภาวนาเป็น เอาความจริงอันนั้นไง แล้วความจริงอันนั้นมันก็จะรู้จะเห็นใช่ไหม ถ้ามันจะรู้จะเห็น มันเห็นว่ามันทุกข์มันยากมันลำบากขนาดไหนกว่าที่มันจะได้มา มันถึงเป็นพระป่าไง พระป่าคือมีข้อวัตรของเขาไง

ข้อวัตรเพราะว่าจิตมันเร็วนัก เป็นเครื่องอยู่ของใจ เครื่องอยู่ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ตรากตรำนะ ทำเพื่อเคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมันเป็นกิจของสงฆ์ กิจของพระ

ถ้าพระอยู่ในวัดโนงา ถ้าไม่รักษาสิ่งที่กวาดลานวัด กวาดลานเจดีย์ มั่นกิจของสงฆ์
ทั้งนั้นนะ นวโกวาท นักรรรมตรีเขาก็อ่าน เขาก็เรียน พระไตรปิฎกก็มี

ถ้าบ้านเรือนของเรายังสกปรก แล้วมันจะสะอาดไปได้ได้อย่างไร แล้วมันน่าอยู่น่าอาศัยได้
อย่างไร มันเป็นไปได้ไม่ได้ แล้วสิ่งที่บ้านเรือนสกปรกนะ แล้วถ้าใจมันสกปรกละ ยิ่งใหญ่ มีอำนาจ
อย่าเขาไปทั่ว

แล้วถ้าใจเป็นธรรมละ คนเหมือนกัน ในบ้านเจ้านายก็กินข้าวเหมือนกัน คนรับใช้ก็กิน
ข้าวเหมือนกัน ก็คนเหมือนกัน พระก็เหมือนกัน พระเท่ากัน พระเหมือนกัน มีอำนาจวาสนามาก
น้อยขนาดไหนมันอยู่ที่หัวใจ ถ้าหัวใจที่เป็นธรรมไง ถ้าหัวใจเป็นธรรมมันก็เป็นธรรม ถ้า
ภาคปฏิบัติ มันแค่เครื่องอยู่ของใจ ใจยังไม่เห็น ใจยังไม่รู้ละ ถ้าใจเห็น ใจรู้ละ ใจสิ่งนี้มีคุณค่า
หมดเลย

ครอบครวัไต่จะยังยืน จะรู้จักประหัตมัจฉยัสถ์ ของสิ่งใดชำรุดเสียหายรู้จักซ่อมแซม
รักษา ครอบครวัไต่คือลุ่มๆ แฉก ครอบครวัไต่จะไม่ยังยืน นวโกวาท นักรรรมตรี นี้แค่นักรรรมตรี
นะ ทฤษฎีนะ ธรรมะกระดาศ แล้วกระดาศมึงก็ไม่เอาด้วย

แล้วธรรมะกระดาศ ธรรมะกระดาศก็อ่านลิ ศึกษาสิ แล้วต้องทำให้ได้อย่างนั้น แล้วต้อง
ทำให้ดีขึ้นไปกว่านั้น สิ่งใดที่มีอยู่ สิ่งใดที่มีอยู่ยังจะต้องชวนขวยคั่นคว่าเพื่อใคร ก็เพื่อมึงนั่น
แหละ เพื่อใจของตนเองทั้งนั้นแหละ

อตตนา หิ อตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ตนยังไม่สำเหนียก ไม่มีสติปัญญา เอาแต่ความมั่งง่าย เอาแต่ความเห็นแก่ตัว เอาแต่
ความสะดวกสบาย สะดวกสบายมันเรื่องกิเลสทั้งนั้นนะ แล้วปฏิบัติมันไม่สะดวกสบายหรือ

อ้าว! ชำระล้างหัวใจนะ ไม่ใช่กวาดบ้านกวาดเรือน กิจของสงฆ์กวาดลานเจดีย์เป็นวัตร
นะ มันเป็นเรื่องที่เครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยภายนอก ภายใน ภายในมันก็ต้องมีศีลมีธรรม
ถ้ามีศีลมีธรรม มันมีกฎมึงกติกา ถ้ามีกฎมึงกติกาขึ้นมา ถ้ามันฝืนกฎมึงกติกานั้นเอ็งผิด เริ่มจับแล้ว

อดตา หิ อดตโน นาถิ ตนจะรู้จักตน อันนี้ผิด อันนี้ไม่ใช่ อันนี้ไม่ควร อันนี้เด็กทำได้ ผู้ใหญ่ก็ต้องทำได้ ถ้าเด็กทำไม่ได้ ผู้ใหญ่ก็ไม่ควรทำ ถ้าผู้ใหญ่จะทำก็ทำเป็นตัวอย่าง เป็นสิ่งที่ดีงาม อาวุโสภันเดมันอยู่ที่ตรงนี้ อาวุโสภันเต ผู้อาวุโสเขาต้องมีคุณธรรม

อาวุโส สิ่งที่เกิดพลาดสิ่งใดต้องบอก ต้องแก้ไข ต้องการกระทำได้ ถ้าไม่ได้จะเป็นอาวุโสมาได้อย่างไร พันนีสัย พันนีสัยเป็นพระเป็นผู้ที่ฉลาด ๕ พรรษาขึ้นต้องสวดปาฏิโมกข์ได้ การสวดปาฏิโมกข์ได้มันบอกถึงการบรรลุนิติภาวะ พันจากนีสัยๆ ถ้าทำสิ่งใดไม่ได้เลยมันจะพันจากนีสัย ให้ ๑๐๐ พรรษาก็ไม่พันนีสัย

นีสัยคือกรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลงในกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

วันพระ วันโกน วันพระ วันโกนไง เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา การฝึกหัดปฏิบัติมันกวาดล้างหัวใจของตนนะ ใจกวาดล้าง ใจหน้าที่กิจของสงฆ์ กวาดลานเจตีย์ ทำความสะอาดในวัด วัจกุฎีวัตร ในส่วนในถานมันต้องทำทั้งนั้นนะ แล้วพระกรรมฐานเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดาๆ ทั้งนั้นนะ เป็นเรื่องธรรมดาเพราะอะไร เพราะทำแล้วมันรื่นเริง ทำแล้วมันอนุสสุกะ

ของตอนเข้ามามันก็ ใจโฮ! ของดิงาม กลิ่นหอมชวนชื่นชม เวลาขับถ่าย วัจกุฎีวัตรใจ มันเป็นของเหม็นใจ แต่ถ้าทางการเกษตรใจ นั่นมันเป็นปุ๋ยนะ นั่นนะมันทำให้ผักหญ้ามันเจริญงอกงาม แล้วเราก็กินกันเข้าไปอีก กินแล้วเราก็ตบถ่าย นี่มนุษย์ทั้งนั้นนะ ถ้ามีสติมีปัญญา มันเห็นมันเป็นธรรมนะ

พอเป็นธรรมขึ้นมา จะกวาดล้างหัวใจของตัว ใจของคนมันจะคิด มันจะเห็นไปอีกแบบหนึ่ง

ใจของคนที่มีมันไม่มีข้อวัตรปฏิบัติ ไม่มีสิ่งใดในหัวใจนะ มันชี้เกี้ยวชี้คร้าน มันขยะแขยง มันเห็นแล้วมันจะอ้วกจะแตก นั่นนะบ้านสกปรก มีสิ่งกระทบเยอะ

เราทำความสะอาดบ้านของเรา กวาดในหัวใจของตน มันเป็นธรรมไง ถ้ามันเป็นธรรม มันก็เหยียบหัวกิเลสลง ถ้ามันเป็นธรรม มันขึ้นบาน มันทำแล้วเคารพคารวะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับ สุขอื่นใด
เท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบนั้นนะพุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะขึ้นมา เห็นไหม เรากวาดบ้าน
ของเรา เราดูแลบ้านของเราไป

สิ่งที่เรามาบวชเป็นพระ ปุณฺณคนหนา หนาด้วยพญามาร หนาด้วยอวิชชา หนาด้วย
ความโลภ ความโกรธ ความหลง

อวิชชาคือพญามาร มันมีลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วเราอยู่ใน
โลก หรือโกรธ หรือหลง หรือมีครบเลย

กูมีครบเลย กูก็หลงบ้างบอคอแตกอยู่นี้ แล้วกูก็โลภด้วย ออยากได้ด้วย แล้วกูก็หลงบ้างบอ
คอแตกไปกับมันนะ กูมีครบเลย แล้วถ้ามีข้อวัตรปฏิบัติ เรามีขอบมีเขตของเรา เราทำความสงบ
ของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แค่พุทธะ แค่จิตตื่น จิตตื่น แล้วถ้ามันตื่นมันมีปัญหา อู้ฮู! ขนลุกขนพอง ตัวเล็ก ตัวใหญ่
ตัวขยายมาก มันอยู่ในองค์ของสมาธิ รู้เห็นต่างๆ รู้ข้างนอก ปิติใจ ปิตินี้ยิ่งใหญ่ นัก ปิติแค่นั้น
แหละ ยังไม่รู้จักใจ แค่ทำความสะอาดบ้านแต่เข้าบ้านไม่ถูก ประตูบ้านอยู่ไหน หน้าต่างอยู่ไหน

เข้าตามตรอก ออกตามประตู ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

สิ่งที่ทำมา ไปเที่ยวสวน ไปเที่ยวสิ่งที่รื่นเริง อัตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ทาง
สองส่วนไม่ควรเสพ แล้วทางสองส่วนนี้มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นจิตที่เป็นเพราะอะไร มันเป็น
จริตนิสัย มันเป็นอำนาจวาสนา ไม่อย่างนั้นมันจะไม่มีเอตทัคคะ ๘๐ องค์ เอตทัคคะ ๘๐ องค์
คือความถนัด ความที่สร้างสมมาแตกต่างกันไป

ความแตกต่างกันไปก็การสร้างสมมาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘
อสงไขย ๑๖ อสงไขย อัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาเขาก็ต้องทำของเขาма ได้สร้างอำนาจ
วาสนาของเขามา เวลาเข้ามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าชี้เลย “อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาเรามาแล้ว”

พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เป็นสงฆ์องค์แรกของโลก แต่ท่านก็สร้างอำนาจวาสนามา พอสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วอยู่ในป่าในเขาจนตลอดชีพ วันจะนิพพานมาลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ในป่าในเขาตลอดชีพ ใช้ชีวิตของท่าน

พระอรหันต์นะ ใช้ผ้าย้อมสีหิน สีหินสี่ธรรมชาติ เพราะอยู่ในป่า เวลามาลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระไม่รู้จัก พระไม่รู้จักพระอัญญาโกณฑัญญะนะ

มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาลา มาลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะปรินิพพาน

สงฆ์องค์แรกของโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” นี่องค์แรกของโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชม ชื่นใจ เบิกบาน เพราะได้เอหิภิกขุบวชให้ อบรมบ่มเพาะจนปัญญาวิคคีย์เป็นพระโสดาบันทั้งสิ้น เทศน์อนัตตลักขณสูตรขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ๕ องค์ ๖ องค์รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ยสะอีก ๕๔ สงฆ์ ๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ไฉ

“อัครสาวกเป็องซ้ายและเป็องขวาเรามาแล้ว”

นี่เขาสร้างของเขามา เขาทำของเขามา มันเป็นจริงเป็นนิสัย เอตทัคคะแต่ละองค์ก็ได้สร้างของท่านมา

ไ้เราปุณฺชนคนหนาจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยจิตนิสัยความรู้ความเห็นต่างๆ ร้อยแปดพันเก้า แต่สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ครูบาอาจารย์ท่านถึงให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนไ้

ถ้าใจสงบระงับแล้วเป็นสัมมาสมาธิยกขึ้นสูวิปัสสนา มันจะเข้าสู่แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา โดยพระกรรมฐาน พระป่า โดยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นผู้บุกเบิกมาแล้วมาสร้างธรรมทายาทไ้

ถ้าเป็นครูบาอาจารย์โดยทั่วไปจะมีองค์นั้นองค์เดียว แล้วเวลาท่านหมดอายุขัยไปก็กัดด้วนแค่นั้น

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสร้างธรรมาทายาทของท่าน การส่งต่อ การให้ยี่ดระยะเวลาของกุศลบุตรที่อยากจะฝึกหัดปฏิบัติ ให้มีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องชอบธรรม

แนวทางปฏิบัติมีร้อยแปดพันเก้าตามจริตนิสัย แล้วภาคทฤษฎี ธรรมะกระดาดงแนวทางสติปัญญา ๔ ก็ต้องมีสติปัญญาพร้อม พร้อมของคนปุถุชนใจ พร้อมของกิเลสใจ พร้อมของความเห็นผิดของเราใจ แต่ก็เป็นรูปแบบไป

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า ปฏิบัติพอเป็นพิธี

นั่นคือพิธีกรรมปฏิบัติ แล้วต้องปฏิบัติตรงด้วยนะ ตรงตามตัวอักษรเปี้ยะๆๆ เลย แต่กึ่งง นิพพานเป็นอย่างนี้เนาะ

มันไม่ใช่

ถ้าเป็นจริง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาเริ่มต้นจากหนทางทำความสงบของใจ นั่นเป็นหนทางเริ่มต้น เป็นหนทาง เป็นพาหนะในการใช้วิปัสสนา ในการภาวนามยปัญญา ในมัชฌิมาปฏิปทา ในทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรมอันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ

เรามีอำนาจวาสนานะ เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ได้ฟังธรรมๆ แล้วได้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นคนดี คนดีขึ้นมา คนดีต้องมีศีลมีธรรม มีศีลมีธรรมเป็นกติกาสอนของชาวพุทธ อุบาสก อุบาสิกา บวชเป็นพระศีล ๒๒๗ แล้วถ้ามีครูบาอาจารย์ถือนิสัย ได้นิสัยครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม เราพยายามฝึกหัดปฏิบัติอย่างนั้น หากครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม ถ้าเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรใจ คุ่มครองดูแลใจ

ปฏิบัติก็แสนทุกข์แสนยาก แล้วจะปฏิบัติที่ไหนนะ เขาก็ทิ่มเขาก็ก้าง จะให้คนปฏิบัติ ถ้าไปหาครูบาอาจารย์ ถ้าลูกศิษย์ลูกหาไปเป็นล้อมหน้าล้อมหลัง ไปเป็นฐานอำนาจขึ้นมา ชอบใจ แต่ถ้าลูกศิษย์ลูกหาปฏิบัติจะมีแนวทางขึ้นมา ชักหลิวตา ถ้าครูบาอาจารย์ที่ไม่ดั่งามนะ ท่านพาออกนอกกลุ่มนอกรทาง

โคนาฝูง โคนาฝูงที่ดิงามจะนำฝูงเข้าสู่ธรรมะ ไม่ใช่ไปลงใคร ไม่ใช่ไปยอมรับใคร ปฏิบัติให้ตรงต่อธรรม ให้เข้าสู่ความจริงอันนั้น แล้วความจริงอันนั้นนะ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว สดๆ ร้อนๆ

นี่ไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสิ้นกิเลส ในประวัติหลวงปู่มั่นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนากับหลวงปู่มั่นแล้วกันแหละ เพราะกึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญจากครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ปฏิบัติตรงต่อธรรม ไม่ต้องตรงบุคคลใดทั้งสิ้น ไม่ต้องหาใครทั้งสิ้น ตรงต่อธรรมะของตนเอง อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เอวัง